

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β' ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

**ΕΚΘΕΣΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ**

«Για τη δίκαιη δίκη και την εύλογη διάρκεια αυτής»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νσχ, όπως διαμορφώθηκε από τη Διάρκη Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από επτά Μέρη και εκατόν έντεκα άρθρα.

Κυριότερες αλλαγές που προτείνονται με το υπό ψήφιση Νσχ είναι οι εξής:

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 1 έως 5) του Μέρους Α' τροποποιούνται διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Ειδικότερα, υποθέσεις που μέχρι σήμερα υπάγονται στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου, μεταφέρονται στην αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου (ενδεικτικώς, ο διορισμός προσωρινής διοίκησης και εκκαθαριστή νομικού προσώπου, η δημοσίευση διαθηκών, η έκδοση κληρονομητηρίου, άρθρα 1, 4 και 5, αντιστοίχως). Επίσης, θεσπίζεται νέο είδος τόκου, ως τόκος επιδικίας, ο οποίος οφείλεται από τότε που επιδόθηκε αγωγή ή διαταγή πληρωμής για ληξιπρόθεσμο χρέος, και προσαυξάνεται στην περίπτωση άσκησης ένδικου μέσου κατά της οριστικής απόφασης (άρθρο 2), απλοποιείται δε η διαδικασία έκδοσης συναινετικού διαζυγίου (το οποίο μπορεί να ζητηθεί μετά την πάροδο έξι μηνών από τη σύναψη του γάμου) ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου (άρθρο 3).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 6 έως 21) τροποποιούνται διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και του Εισαγωγικού του Νόμου. Συγκεκριμένως, μεταξύ άλλων, η καθ' ύλην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου καταλαμβάνει διαφορές επί υποθέσεων των οποίων η αξία φθάνει μέχρι 250.000 ευρώ, οι δε διαφορές που αφορούν το διαζύγιο, τις

σχέσεις των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου που πηγάζουν από αυτόν, την προσβολή και την αναγνώριση της πατρότητας τέκνου μεταφέρονται στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου (άρθρο 6), ακόμη και στην περίπτωση που ενωθούν με διαφορές του άρθρου 681B παρ. 1 ΚΠολΔ (άρθρο 15 παρ. 9). Επίσης, καθιερώνεται ο θεσμός της δικαστικής μεσολάβησης παράλληλα προς τις άλλες σχετικές διαδικασίες εξώδικης επίλυσης των ιδιωτικών διαφορών (άρθρο 7), και ορίζεται ότι η εξέταση μαρτύρων, σε υποθέσεις ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, διεξάγεται κεχωρισμένως για κάθε υπόθεση ενώπιον του εκάστοτε ορισθέντος εισηγητή δικαστή σε καθορισμένο τόπο και χρόνο (άρθρο 9), με έναρξη ισχύος την ημερομηνία κατά την οποία θα έχουν παρέλθει δύο μήνες από τη δημοσίευση του υπό ψήφιση Νσχ (άρθρο 110 παρ. 20). Περαιτέρω, θεσπίζεται υποχρέωση καταβολής παραβόλου ύψους 200, 300 και 400 ευρώ ως όρος του παραδεκτού έφεσης, αναίρεσης και αναψηλάφησης, αντιστοίχως (άρθρο 12), και καθίσταται πιο σύντομη και λιγότερο δαπανηρή, για τον εκμισθωτή, η διαδικασία για την απόδοση χρήσης μισθίου, η αίτηση της οποίας, περαιτέρω, μπορεί να σωρευθεί με αίτηση για έκδοση διαταγής πληρωμής (άρθρο 15, βλ. και άρθρο 19 παρ. 7 και 8). Στην αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου μεταφέρεται η αποκλειστική αρμοδιότητα για τη συναινετική εγγραφή ή άρση προσημείωσης υποθήκης (άρθρο 15 παρ. 10) καθώς και το σύνολο, σχεδόν (ενδεικτικώς, εξαιρούνται η αίτηση για την κήρυξη της πτώχευσης, οι κτηματολογικές διαφορές, κ.ά.), της ύλης της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρα 17 και 20). Αξιοσημείωτη, εν προκειμένω, είναι η σημαντική αύξηση της δικαστηριακής ύλης των Ειρηνοδικείων. Εν συνεχεία, ορίζεται ότι η κήρυξη αλλοδαπού τίτλου εκτελεστού γίνεται με διάταξη, και όχι με απόφαση, του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου, υπόκειται δε σε ανακοπή ενώπιον του Μονομελούς Εφετείου και εκδικάζεται με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 18), προτείνεται δε η εξαίρεση των αναγνωριστικών αγωγών που αφορούν, μεταξύ άλλων, τις διαφορές των άρθρων 663, 677, 681 Α και 681 Β ΚΠολΔ, από το τέλος δικαστικού ενσήμου, που είχε επεκταθεί και στις αναγνωριστικές αγωγές δυνάμει του άρθρου 70 του ν. 3994/2011. Τέλος, με διάφορες διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄, τίθενται σύντομα – ιδιαιτέρως στενά, με κριτήριο την τρέχουσα δικαστηριακή πρακτική – χρονικά όρια τόσο για τον προσδιορισμό της συζήτησης ένδικων βοηθημάτων και μέσων (ενδεικτικώς, 90 ημέρες για αναβληθείσες, λόγω αποχής των δικηγόρων, υποθέσεις, 60 ημέρες για την ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, 60 ημέρες για αγωγή ή τακτικό ένδικο μέσο επί διαφορών για άκυρη απόλυση, μισθούς υπερημερίας και καθυστερούμενους μισθούς, 2 εργάσιμες ημέρες για την προσωρινή διαταγή, 30 ημέρες από το πέρας των δικαστικών διακοπών για αιτήσεις εκούσιας δικαιοδοσίας, και 60 ημέρες για τις σχετικές με την αναγκαστική εκτέ-

λεση δίκες, βλ. άρθρα 8 παρ. 2, 14 παρ. 1, 15 παρ. 7, 16 παρ. 1, 17 παρ. 5, και 19 παρ. 1 και 4, αντιστοίχως), όσο και για τη δημοσίευση αποφάσεων εφ' ορισμένων κατηγοριών υποθέσεων (ενδεικτικώς, 60 ημέρες στις διαφορές από πιστωτικούς τίτλους, 48 ώρες στις προσωρινές διαταγές, και 48 ώρες έως 30 ημέρες στις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας, βλ. άρθρα 14 παρ. 2, 16 παρ. 2, και 17 παρ. 10, αντιστοίχως).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρο 22) του Μέρους Α' τροποποιούνται διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα και προτείνεται να καταστεί ο σύνδικος της πτώχευσης αρμόδιος για τη σφράγιση της πτωχευτικής περιουσίας, τη θεώρηση των εμπορικών βιβλίων και τη σύνταξη έκθεσης για τη σφράγιση, ενώ, κατά την απογραφή που διενεργείται, δεν απαιτείται πλέον η παρουσία Ειρηνοδίκη.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 23 έως 25) του Μέρους Β' τροποποιούνται διατάξεις του Ποινικού Κώδικα. Ειδικότερα, περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για τη δικαστική απέλαση (άρθρο 23), προτείνεται η τροποποίηση των άρθρων 110 (διαδικασία για τη χορήγηση και την ανάκληση της απόλυσης), 111 (χρόνος παραγραφής των πταισμάτων), 198 (κακόβουλη βλασφημία), 308 (απλή σωματική βλάβη), 314 (σωματική βλάβη από αμέλεια), 331 (αυτοδικία), 381 (φθορά ξένης ιδιοκτησίας), 407 (επαιτεία) ΠΚ (άρθρο 24), καθώς και η αναπροσαρμογή των ποσών για την αναγωγή των πλημμεληματικών πράξεων σε κακουργήματα στις διατάξεις του ΠΚ όπου αυτά προβλέπονται (άρθρο 25).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 26 έως 35) τροποποιούνται διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και, ειδικότερα, περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για την εξαίρεση των δικαστικών προσώπων (άρθρο 26), την ποινική δίωξη (άρθρο 27), και την έγκληση (άρθρο 28), και προτείνεται η τροποποίηση των άρθρων 109, 110 και 111 ΚΠΔ και η ίδρυση Μονομελούς Εφετείου Κακουργημάτων (άρθρο 29), ρυθμίζονται ζητήματα σχετικώς με την προανάκριση και την ανάκριση (άρθρο 30), προτείνεται η τροποποίηση των διατάξεων περί προσωρινής κράτησης (άρθρο 31), και εισάγονται ρυθμίσεις για την αυτοπρόσωπη εμφάνιση ενώπιον των συμβουλίων (άρθρο 32). Περαιτέρω, προτείνονται τροποποιήσεις στα άρθρα του ΚΠΔ 142 Α (τήρηση πρακτικών με φωνοληψία), 273 (εξέταση κατηγορουμένου), 322 (προσφυγή κατά της απευθείας κλήσης), 340 (προσωπική εμφάνιση του κατηγορουμένου), 349 (αναβολή της δίκης), 408 (μεικτό ορκωτό δικαστήριο), 474 (έκθεση και λόγοι άσκησης του ένδικου μέσου), 486 (έφεση κατά της αθωωτικής απόφασης), 489 (έφεση εναντίον καταδικαστικής απόφασης από τον κατηγορούμενο και τον εισαγγελέα), 490 (έφεση εναντίον καταδικαστικής απόφασης ιδίως από τον εισαγγελέα) (άρθρο 33), στα άρθρα 409 (σύλληψη για πταίσμα), 410 (βεβαίωση της ταυτότητας ή άμεση εισαγωγή σε δίκη) (άρθρο 34),

και 551 (εκτέλεση περισσότερων αποφάσεων για διαφορετικά εγκλήματα) (άρθρο 35).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 36 έως 39) του Μέρους Β' τροποποιούνται διατάξεις ειδικών ποινικών νόμων και, ειδικότερα, του ν. 3213/2003 για το «πόθεν έσχες» (άρθρο 36), του π.δ. 106/2007 και της Υγειονομικής διάταξης Α5/3010/1985 (άρθρο 37), προτείνεται η μετατροπή σε πταίσματα πλημμελημάτων που προβλέπονται σε ειδικούς ποινικούς νόμους (άρθρο 38) και εισάγονται ρυθμίσεις για τον όρκο στην ποινική δίκη (άρθρο 39).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρο 40) του Μέρους Γ' συμπληρώνεται η ρύθμιση του θεσμού της «πρότυπης δίκης» ή δίκης «πιλότου» (βλ. Αιτιολογικές Εκθέσεις επί των άρθρων 39 του ν. 3659/2008 και 1 του ν. 3900/2010, αντιστοίχως), που έχει εισαχθεί με τον ν. 3659/2008. Ορίζεται, ιδίως, ότι η αναστολή εκδίκασης των εκκρεμών ενώπιον διοικητικών δικαστηρίων υποθέσεων, στις οποίες τίθεται ζήτημα που έχει αχθεί απευθείας ενώπιον του ΣτΕ, «δεν καταλαμβάνει την προσωρινή δικαστική προστασία», μετά δε την επίλυση του ως άνω ζητήματος, οι υποθέσεις των οποίων έχει ανασταλεί η εκδίκαση και στις οποίες τίθεται μόνο το εν λόγω ζήτημα κρίνονται, καταρχήν, σε συμβούλιο (άρθρο 40 Νσχ).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 41 έως 46) και του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 47 έως 52) αντικαθίστανται ή συμπληρώνονται διατάξεις της διοικητικής δικονομίας τόσο των ακυρωτικών διαφορών (π.δ. 18/1989), όσο και των διαφορών ουσίας (ν. 2717/1999, Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας). Ειδικότερα, θεσπίζεται, μεταξύ άλλων, υποχρέωση αναγραφής στο υπογραφόμενο από δικηγόρο δικόγραφο αίτησης ακυρώσεως της ηλεκτρονικής του διεύθυνσης, καθώς και συνοπτικής έκθεσης των νομικών ζητημάτων που τίθενται στην υπόθεση (άρθρα 41 και 48 Νσχ), και δυνατότητα κατάθεσης δικογράφου και κοινοποίησής του από τη γραμματεία του δικαστηρίου ηλεκτρονικώς (άρθρα 42 και 49). Προβλέπεται η συναγωγή τεκμηρίου ομολογίας των πραγματικών ισχυρισμών του αιτούντος στην ακυρωτική δίκη, αν αναβληθεί η συζήτηση υπόθεσης λόγω μη αποστολής φακέλου από τη Διοίκηση (άρθρο 43), ή των πραγματικών ισχυρισμών του αιτούντος ασφαλιστικό μέτρο, επί μη αποστολής του φακέλου διαγωνισμού για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης (άρθρο 63), καθώς και δυνατότητα αποδοχής σε συμβούλιο προδήλως βάσιμων ένδικων βοηθημάτων ή μέσων (άρθρα 45 και 51).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' (άρθρα 53 έως 60) εισάγεται ένδικο βοήθημα για την επιδίωξη αποκατάστασης της βλάβης από την αδικαιολόγητη καθυστέρηση εκδίκασης διοικητικής διαφοράς, και τη συνακόλουθη παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ (άρθρα 13 ΕΣΔΑ), και ρυθμίζεται η άσκησή του και οι προϋποθέσεις και συνέπειες της αποδοχής του (άρθρα 53

έως 58), καθώς και δυνατότητα να ζητηθεί η επιτάχυνση της εκδίκασης διοικητικής διαφοράς (άρθρα 59, 60).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε' (άρθρο 61) τροποποιείται η νομοθεσία που διέπει τις συνταγματικώς κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές. Συγκεκριμένως, θεσπίζεται δυνατότητα, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα, δημόσιας συνεδριάσής τους (πρβλ. και ΣτΕ Ολ 3319/2010, ΘΠΔΔ, 2010, σελ. 1162), δυνατότητα επέκτασης, με π.δ., του καθεστώτος τους και στις υπόλοιπες, μη κατοχυρωμένες συνταγματικώς, και τροποποιούνται οι διατάξεις που αφορούν, ιδίως, τη διάρκεια της θητείας των μελών τους, τον τρόπο επιλογής του προσωπικού τους και τη συγκρότηση των υπηρεσιακών και πειθαρχικών συμβουλίων τους (άρθρο 61).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Στ' (άρθρα 62 έως 67) του Μέρους Γ', μεταξύ άλλων, θεσπίζεται αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας επί διαφορών από την εφαρμογή του ν. 3894/2010 «Επιτάχυνση και διαφάνεια υλοποίησης Στρατηγικών Επενδύσεων» (άρθρο 64), και καταρχήν αρμοδιότητα των Διοικητικών Πρωτοδικείων, ως δικαστηρίων ουσίας, επί διαφορών από πράξεις με τις οποίες επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις (άρθρο 66).

Με τις διατάξεις του Μέρους Δ' (άρθρα 68 έως 84) τροποποιούνται διατάξεις σχετικές με τη διαδικασία ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ειδικότερα, εναρμονίζεται η προθεσμία άσκησης ένδικων βοηθημάτων και μέσων ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου «προς το γενικό μέτρο δικονομικής προθεσμίας σε όλες τις διοικητικές διαφορές» (βλ. Αιτιολογική Έκθεση επί του άρθρου 68), επεκτείνονται και στο ως άνω δικαστήριο ο θεσμός της πρότυπης δίκης (άρθρο 69), η δυνατότητα απόρριψης προδήλως απαράδεκτων ή αβάσιμων ένδικων βοηθημάτων ή μέσων με απόφαση που λαμβάνεται σε συμβούλιο δικαστικού σχηματικού σχηματισμού, όπως αυτός ορίζεται (άρθρο 71), καθώς και η δυνατότητα υποβολής «αίτησης επανάληψης της διαδικασίας», αν κρίθηκε από το ΕΔΔΑ ότι απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκδόθηκε κατά παραβίαση του δικαιώματος για δίκαιη δίκη (άρθρο 75), και συμπληρώνονται οι διατάξεις που διέπουν τον προληπτικό και τον κατασταλτικό δημοσιονομικό έλεγχο (άρθρα 77 έως 82).

Με τις διατάξεις του Μέρους Ε' (άρθρα 85 έως 107) τροποποιούνται διατάξεις του ν. 1756/1988 («Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών»). Μεταξύ άλλων, επανακαθορίζεται η διαδικασία σύνταξης και τροποποίησης κανονισμών δικαστηρίων (άρθρο 86), ορίζεται ότι, σε περίπτωση αναβολής ή ματαίωσης της συζήτησης ποινικής δίκης ενώπιον του τριμελούς πλημμελειοδικείου ή ποινικού εφετείου, αυτή προσδιορίζεται σε δικάσιμο κατά την οποία προεδρεύει ο ίδιος δικαστής (άρθρο 87), αυξάνεται κατά ένα έτος το όριο ηλικίας για τον διορισμό σε θέση δικαστικού λειτουργού (άρθρο 88, βλ. και άρθρο 99 για το ανώτατο όριο ηλικίας

για τον διορισμό σε θέση ειρηνοδίκη), μειώνεται, από εννέα σε πέντε μήνες, η άδεια ανατροφής τέκνου που χορηγείται σε γονέα δικαστικό λειτουργό (άρθρο 89), και καθορίζεται διαδικασία τόσο για την περικοπή μισθού δικαστικού λειτουργού σε περίπτωση, μεταξύ άλλων, μη συζήτησης ικανού αριθμού αποφάσεων και αδικαιολόγητης καθυστέρησης στην παράδοση σχεδίων αποφάσεων, όσο και για την υποχρέωση παράδοσης καθυστερούμενων αποφάσεων κατά την περίοδο των δικαστικών διακοπών (άρθρο 90). Περαιτέρω, επανακαθορίζεται, μεταξύ άλλων, το καθεστώς που διέπει τη χορήγηση εκπαιδευτικών αδειών σε δικαστικούς λειτουργούς (άρθρο 92), τις προαγωγές (άρθρο 93), τις μεταθέσεις και τις αποσπάσεις (άρθρο 94), τη θέση δικαστικού λειτουργού σε αργία (άρθρο 95), τα όργανα επιθεώρησης των δικαστικών λειτουργών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων (άρθρο 101) και του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων (άρθρο 102), καθώς και την πειθαρχική διαδικασία (άρθρα 106 και 107).

Με τις διατάξεις του Μέρους Στ' (άρθρο 108) καθιερώνεται η τήρηση, σε κάθε Σύλλογο Δικαστικών Επιμελητών, Μητρώου Αστικών Εταιρειών Δικαστικών Επιμελητών και καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις σύστασης τέτοιων εταιρειών.

Τέλος, στις διατάξεις του Μέρους Ζ' (άρθρα 109 έως 111) περιλαμβάνονται τελικές και μεταβατικές διατάξεις.

II. Παρατήρηση επί του τίτλου

Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να αναδιατυπωθεί ως εξής ο τίτλος του υπό ψήφιση Νοχ: «Δίκαιη δίκη και εύλογη διάρκειά της».

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 1

Τα άρθρα 78 επ. ΑΚ αναφέρονται στο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι. Συμφώνως προς το άρθρο 83 ΑΚ, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, η εγγραφή σωματείου στο οικείο βιβλίο και η δημοσίευση του καταστατικού του διατάσσονται από τον Ειρηνοδίκη (της έδρας του σωματείου, κατ' άρθρο 787 ΚΠολΔ). Επισημαίνεται ότι, συμφώνως προς το άρθρο 79 εδ. α' ΑΚ, η αίτηση για την εγγραφή του σωματείου στο οικείο βιβλίο υποβάλλεται στο Πρωτοδικείο.

2. Επί του άρθρου 2

α) Με τις διατάξεις του άρθρου 2 εισάγεται νέα κατηγορία τόκου επιδικίας. Συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση επί του εν λόγω άρθρου, «Με την προτεινόμενη ρύθμιση που διαφοροποιεί προς τα πάνω το επιτόκιο επι-

δικίας, ενθαρρύνεται και επιβραβεύεται άμεσα η έγγραφη αναγνώριση της οφειλής και ο συμβιβασμός. Μέχρι σήμερα ο οφειλέτης χρηματικής απαίτησης δεν είχε κάποιο ισχυρό κίνητρο για να μην αντιδικήσει με τον δανειστή, πέραν του τόκου υπερημερίας, τον οποίο όφειλε ούτως ή άλλως. Ο οφειλέτης που εμμένει να αντιδικεί αφού ηττηθεί πρωτοδίκως διακινδυνεύει περαιτέρω αύξηση του επιτοκίου επιδικίας. Και εδώ ενθαρρύνεται και επιβραβεύεται άμεσα ο ηττηθείς διάδικος που αποδέχεται την οριστική απόφαση και τερματίζει την αντιδικία». Επομένως, η ρύθμιση του άρθρου 2 κατατάσσεται στις διατάξεις του Νοχ που στοχεύουν στην επιτάχυνση της (πολιτικής, εν προκειμένω) δίκης και την αποσυμφόρηση των δικαστηρίων από υποθέσεις με βέβαιη έκβαση, δια της παροχής κινήτρων στα μέρη της διαφοράς προς αποφυγή παρελκυστικής άσκησης ένδικων βοηθημάτων και μέσων.

Υπό το φως της ως άνω δικαιολογητικής βάσης της προτεινόμενης ρύθμισης, ερωτάται εάν η νέα κατηγορία τόκου καταλαμβάνει και τις οφειλές του Δημοσίου και των ν.π.δ.δ., δεδομένου, αφ' ενός, ότι θεσπίζεται για πρώτη φορά, αφ' ετέρου, ότι δεν συναρτάται πλέον προς το ζήτημα της φερεγγυότητας του οφειλέτη (δεδομένου ότι η αξιοπιστία του Δημοσίου έχει αναχθεί, νομολογιακώς, σε δικαιολογητική βάση της μη υπαγωγής των οφειλών του στα μέχρι σήμερα ισχύοντα για τους τρίτους επιτόκια, βλ. ΣτΕ 1620/2011, ΔΕΕ 2011, σελ. 1301 επ.. Για το ζήτημα της δικονομικής ισότητας των διαδίκων και της κάμψης αυτής της αρχής για λόγους δημόσιου συμφέροντος, βλ., ενδεικτικώς, ΕΔΔΑ, Μεϊδάνης κατά Ελλάδος, 22.5.2008, ΕΔΔΑ, Ειδ Δικ/ριο άρθ. 88 Συντ. 1/2005, ΣτΕ Ολομ 1663/2009, ΕΔΔΔΔ 2009, σελ. 387 επ., ΑΠ 1127-8/2010, ΤΝΠ Νόμος, ΑΠ Ολομ 3/2006, ΤΝΠ Νόμος, Ν. Νίκα, Η αρχή της ισότητας των όπλων και τα διαδικαστικά προνόμια του Δημοσίου στην πολιτική δίκη, Αρμ 2004, σελ. 325 επ., Μ. Πετρόγλου, Το ανίσχυρο των προνομίων υπέρ του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ., ΕΔΚΑ 2009, σελ. 369 επ., κ.ά.).

β) Στο εδ. α' του άρθρου 346, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να προστεθεί κόμμα μετά τη φράση «Ο οφειλέτης χρηματικής οφειλής».

Επίσης, το εδ. γ' του ίδιου άρθρου θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Η προσαύξηση αυτή δεν ισχύει, εάν πριν από τη συζήτηση (...)».

3. Επί του άρθρου 12 παρ. 2

Με την προτεινόμενη διάταξη θεσπίζεται παράβολο ύψους 200, 300 και 400 ευρώ για την άσκηση έφεσης, αναίρεσης και αναψηλάφησης, αντιστοίχως. Τα εν λόγω παράβολα μπορούν να αναπροσαρμόζονται με Κ.Υ.Α. των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

α) Η θέσπιση της υποχρέωσης καταβολής των ως άνω παραβόλων, ως προϋπόθεσης του παραδεκτού του αντίστοιχου ένδικου μέσου δημιουργεί, ενδεχομένως, προβληματισμό σχετικώς με την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας και τον πιθανό περιορισμό του δικαιώματος του ασκούντος αυτό για πλήρη και αποτελεσματική δικαστική προστασία.

Το δικαίωμα για παροχή έννομης προστασίας αποτελεί συνταγματικό δικαίωμα (άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ). Στο ρυθμιστικό του εύρος περιλαμβάνεται και το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο, το οποίο συνιστά αναγκαία προϋπόθεση για την άσκηση όλων των υπολοίπων δικαιωμάτων που απορρέουν από το δικαίωμα για παροχή δικαστικής προστασίας.

Περαιτέρω, έχει κριθεί ότι δεν αποκλείεται στον κοινό νομοθέτη «να θεσπίζει δικονομικές προϋποθέσεις και δαπανήματα», όπως και γενικότερα διατυπώσεις για την πρόοδο της δίκης, αρκεί αυτές «να συνάπτονται προς τη λειτουργία των δικαστηρίων» και την ανάγκη «αποτελεσματικής απονομής της Δικαιοσύνης» και, περαιτέρω, «να μην υπερβαίνουν τα όρια εκείνα, πέραν των οποίων θα συνεπάγονταν την άμεση ή έμμεση κατάλυση του ατομικού δικαιώματος παροχής έννομης δικαστικής προστασίας», το οποίο προστατεύεται από τις ανωτέρω διατάξεις (ενδεικτικώς, βλ. ΑΕΔ 33/1995, ΝοΒ 1995, σελ. 908 επ., ΑΠ 675/2010, ΤΝΠ Νόμος, ΣτΕ 3470/2007, ΔΦορΝ 2008, σελ. 345 επ., ΣτΕ Ολομ 647/2004, ΝοΒ 2004, σελ. 1306 επ., ΣτΕ 2531/2005, ΤΝΠ Νόμος. Για την τήρηση των ίδιων προϋποθέσεων κατά τη θέσπιση δικονομικών προϋποθέσεων για το παραδεκτό ένδικου μέσου, βλ., ενδεικτικώς, Ν. Κλαμαρή, Το δικαίωμα δικαστικής προστασίας κατά το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος, 1986, σελ. 129 επ., Σ. Μακρή, Γ. Τιμαγένη, Έχει εξουσία ο νομοθέτης να απαγορεύσει την προσβολή ορισμένων δικαστικών αποφάσεων με ένδικα μέσα;, Δίκη 2003, σελ. 303 επ.).

Πρέπει να επισημανθεί, συναφώς, ότι βασικό κριτήριο, προκειμένου να αναχθεί το Δικαστήριο σε κρίση περί της συνταγματικότητας ή μη του εν λόγω μέτρου, αποτελεί το ύψος του καταβλητέου παραβόλου. Η υποχρέωση καταβολής παραβόλου έχει νομολογιακώς κριθεί σύμφωνη προς το Σύνταγμα, όταν, κατά την κοινή πείρα, δεν είναι τέτοιου ύψους, ώστε να εμποδίζει το δικαίωμα του διοικουμένου να προσφύγει ενώπιον της Δικαιοσύνης (σύμφωνη με το Σύνταγμα κρίθηκε, προσφάτως, στο πλαίσιο διαδικασίας «πρότυπης δίκης», η υποχρέωση καταβολής παραβόλου ύψους 100 ευρώ ως όρου του παραδεκτού της προσφυγής, κατ' άρθρο 277 παρ. 2α ΚΔΔ, βλ. ΣτΕ Ολομ 601/2012, αδημοσίευτη στον νομικό τύπο. Για το αντίστοιχο ζήτημα που προέκυψε από τη θέσπιση της υποχρέωσης καταβολής παραβόλου ύψους 150 ευρώ για την άσκηση έφεσης, κατ' άρθρο 277 παρ. 2β ΚΔΔ, βλ. ΔΕΦΑΘ 1142/2011, ΤΝΠ Νόμος, συμφώνως προς την οποία «[το παράβολο]

δεν είναι τόσο υψηλό, ώστε να παρεμποδίζει και να πλήττει ουσιαστικώς το δικαίωμα του ιδιώτη διαδίκου να ασκήσει έφεση, δοθέντος, μάλιστα, ότι τα έξοδα για τη σύνταξη του δικογράφου της εφέσεως, την παράσταση κατά τη συζήτηση του πληρεξουσίου δικηγόρου κλπ, ανέρχονται, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, σε πολλαπλάσιο αυτού ποσού». Αξιοσημείωτη, πάντως, αναφορικώς προς τη δικανική αξιολόγηση του ύψους του χρηματικού παραβόλου, είναι η απόφαση του ΔΠρΑθ 59/2012, ΤΝΠ Νόμος: «το παράβολο [100 ευρώ] (...) υπερεικοσαπλασιάστηκε (...) ισοδυναμεί περίπου με τρία ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη (...), η επιβάρυνση που συνεπάγεται πλέον για τον διοικούμενο (...), δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ασήμαντη, τούτο δε πολύ περισσότερο στην παρούσα διεθνή και ελληνική οικονομική συγκυρία»).

β) Η υποχρέωση καταβολής παραβόλου ύψους 200, 300 και 400 ευρώ για την άσκηση έφεσης, αναίρεσης και αναψηλάφησης, αντιστοίχως, προτείνεται, εν προκειμένω, με δικαιολογητική βάση την αποτροπή άσκησης αβάσιμων ένδικων μέσων (βλ. Αιτιολογική Έκθεση επί του άρθρου 12). Επαναλαμβάνεται, εν προκειμένω, ο προβληματισμός που εκτέθηκε ανωτέρω (υπό παρατήρηση 2α).

γ) Με την προτεινόμενη διάταξη ορίζεται ότι το καταβλητέο παράβολο «επισυνάπτεται στην έκθεση που συντάσσει ο γραμματέας», ενώ, συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 4), «Νοείται ότι η υποβολή των παραβόλων γίνεται κατά τη συζήτηση του ενδίκου μέσου». Υπό το φως των ανωτέρω, θα χρειαζόταν, ενδεχομένως, διευκρίνιση το ακριβές χρονικό πλαίσιο για την τήρηση της εν λόγω υποχρέωσης. Ακολούθως, επισημαίνεται ότι δεν προτείνεται μεταβατική διάταξη για τη διευκρίνιση της έναρξης ισχύος της εν λόγω ρύθμισης, ιδίως σε σχέση προς τις εκκρεμείς δίκες.

δ) Δεδομένου ότι, συμφώνως προς το τελευταίο εδάφιο της προτεινόμενης διάταξης, «Η διάταξη αυτή δεν ισχύει για τις διαφορές των άρθρων 663, 677 και 681B», θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, για λόγους σαφήνειας, η εν λόγω ρύθμιση να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Η υποχρέωση της παρούσας παραγράφου δεν ισχύει για τις διαφορές των άρθρων 663, 677 και 681B».

4. Επί του άρθρου 15 παρ. 10

Δεδομένου ότι με το εδ. β' του άρθρου 683 παρ. 2 ΚΠολΔ, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, εισάγεται ειδική δικονομική ρύθμιση, συμφώνως προς την οποία θεσπίζεται αποκλειστική καθ' ύλην αρμοδιότητα των Ειρηνοδικείων για τη συναινετική εγγραφή ή άρση προσημείωσης υποθήκης, ενώ το εδ. α' του ίδιου άρθρου έχει τον χαρακτήρα γενικής δικονομικής ρύθμισης για τη συζήτηση αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η διάταξη του εδ. β' να λά-

βει τη μορφή αυτοτελούς παραγράφου του άρθρου 683 ΚΠολΔ.

5. Επί του άρθρου 23 παρ. 1 και 2

α) Με το άρθρο 23 παρ. 1 του υπό ψήφιση Νσχ τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 74 ΠΚ, και ορίζεται ότι το δικαστήριο μπορεί, υπό προϋποθέσεις, να επιβάλλει απέλαση αλλοδαπού που καταδικάσθηκε σε κάθειρξη. Εφόσον ο καταδικασθείς είναι ανήλικος και η ποινή που επιβάλλεται είναι ο περιορισμός σε ειδικό κατάστημα νέων (άρθρο 54 ΠΚ), θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, προκειμένου να αποφεύγεται η δημιουργία σύγχυσης, να αναφερθεί η χρονική διάρκεια του περιορισμού σε ειδικό κατάστημα νέων που αποτελεί προϋπόθεση για την επιβολή της απέλασης ανήλικου αλλοδαπού.

β) Στην παρ. 2 του άρθρου 23 προβλέπεται η τροποποίηση των παρ. 3 και 4 του άρθρου 74 ΠΚ. Με την προτεινόμενη παρ. 4 στοιχ. δ' του άρθρου 74 ΠΚ καθορίζεται η διαδικασία ελέγχου της συνδρομής των προϋποθέσεων κράτησης αλλοδαπού, προς εκτέλεση της απέλασης. Εφόσον θεσπίζεται διάταξη περιοριστική της προσωπικής ελευθερίας, θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να αναφέρονται ρητώς οι προϋποθέσεις κράτησης (βλ. και Γ. Δημήτρη, Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα στο σχέδιο νόμου «για τη δίκαιη δίκη και την αντιμετώπιση φαινομένων αρνησιδικίας», σελ. 10, σε [HYPERLINK "http://www.hcba.gr" www.hcba.gr](http://www.hcba.gr)).

6. Επί του άρθρου 25

Με τις διατάξεις του άρθρου 25 του υπό ψήφιση Νσχ τροποποιούνται οι διατάξεις του ΠΚ που προβλέπουν χρηματικά ποσά για την αναγωγή πλημμεληματικών πράξεων σε κακουργήματα. Δεδομένου ότι, κατά το πρότυπο αυτών των διατάξεων, υπάρχουν αντίστοιχες προβλέψεις σε ειδικούς ποινικούς νόμους (ενδεικτικώς, άρθρο πέμπτο παρ. 2 του ν. 3560/2007 [δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα], άρθρο τέταρτο παρ. 2 του ν. 2803/2000 [κοινοτική απάτη]), τίθεται το ζήτημα ενδεχόμενης τροποποίησης και αυτών.

7. Επί του άρθρου 31 παρ. 2

Με το άρθρο 31 παρ. 2 του Νσχ προτείνεται η τροποποίηση του άρθρου 283 παρ. 1 ΚΠΔ και ορίζεται ότι, αν ανακύψει διαφωνία μεταξύ ανακριτή και εισαγγελέα περί την προσωρινή κράτηση του κατηγορουμένου, ο ανακριτής υποχρεούται να εκδώσει άμεσα ένταλμα σύλληψης του κατηγορουμένου, το οποίο ισχύει μέχρι την έκδοση απόφασης του τριμελούς πλημμελειοδικείου σε συμβούλιο, η οποία λαμβάνει χώρα εντός είκοσι τεσσάρων ωρών από την απολογία του κατηγορουμένου. Δεδομένου ότι ένταλμα σύλληψης εκδίδεται μόνο για την προσαγωγή του κατηγορουμένου ενώπιον του ανα-

κριτή προς λήψη απολογίας σε αυστηρά χρονικά όρια και, εν συνεχεία, μετά την απολογία, εκδίδεται από τον ανακριτή ένταλμα προσωρινής κράτησης (άρθρο 6 παρ. 2 του Συντάγματος), δημιουργείται προβληματισμός σχετικώς με το εάν το ένταλμα σύλληψης μέχρι την επίλυση της διαφωνίας μεταξύ ανακριτή και εισαγγελέα συνιστά νόμιμο τίτλο κράτησης, συμφώνως προς το άρθρο 6 παρ. 2 του Συντάγματος (βλ. Α. Τζαννετή, Προτεινόμενες τροποποιήσεις στις διατάξεις του ΚΠΔ για τη διενέργεια κύριας ανάκρισης και την επιβολή και παράταση της προσωρινής κράτησης, σελ. 8, σε [HYPERLINK "http://www.hcba.gr" www.hcba.gr](http://www.hcba.gr)).

8. Επί των άρθρων 41 και 51

Εκ παραδρομής αναφέρεται, στην πρώτη από τις προτεινόμενες διατάξεις, ο «Κανονισμός του Συμβουλίου της Επικρατείας εν συμβουλίω», αντί του ορθού ο «Κανονισμός του Συμβουλίου της Επικρατείας». Στη δεύτερη από τις προς ψήφιση διατάξεις και, ειδικότερα, στην παρ. 7 του άρθρου 126Α ΚΔΔ, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, γίνεται λόγος περί «παραδοχής» ένδικου βοηθήματος ή μέσου, αντί του ορθού «αποδοχής».

9. Επί του άρθρου 61 παρ. 2

Κατά την προτεινόμενη αντικατάσταση της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3051/2002, «Τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών και οι αναπληρωτές τους, όπου προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, επιλέγονται με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής των Ελλήνων, σύμφωνα με το άρθρο 101 Α του Συντάγματος, μετά από προηγούμενη εισήγηση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας κατά τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής».

Συμφώνως προς το άρθρο 65 παρ. 1 του Συντάγματος, η Βουλή των Ελλήνων «ορίζει τον τρόπο της ελεύθερης και δημοκρατικής λειτουργίας της με Κανονισμό, που ψηφίζεται από την Ολομέλεια κατά το άρθρο 76 και δημοσιεύεται με παραγγελία του Προέδρου της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Η αυτονομία της Βουλής εκδηλώνεται με την αρμοδιότητά της να θεσπίζει, να τροποποιεί, να συμπληρώνει και να ερμηνεύει αυθεντικώς τον Κανονισμό της, χωρίς τη σύμπραξη της εκτελεστικής εξουσίας. Ζητήματα, επομένως, για τα οποία το Σύνταγμα θεσπίζει αποκλειστική αρμοδιότητα του Κανονισμού της Βουλής, δεν μπορούν να ρυθμισθούν με νόμο, όπως και, αντιστρόφως, ζητήματα για τα οποία το Σύνταγμα θεσπίζει αποκλειστική αρμοδιότητα του νόμου, δεν μπορεί να ρυθμίσει ο Κανονισμός της Βουλής (βλ. Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 4η έκδ., 2005, σελ. 270-271, Α. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 2η έκδ., 2007, σελ. 335, Φ. Σπυρόπουλο, Εισαγωγή στο Συνταγματικό Δίκαιο, 2006, σελ. 105, Ευ. Βενιζέλο, Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου, 2008, σελ. 185, Αθ. Ραΐκο, Συνταγματικό Δίκαιο, τ. Ι, τεύχ. Α', 2009, σελ. 212-215).

Ο Κανονισμός της Βουλής παραπέμπει, εξ άλλου, στον νόμο για τη ρύθμιση ορισμένων ζητημάτων. Έτσι, με το άρθρο 43Α παρ. 2α) του Κανονισμού καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, ενώ με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι «Οι ειδικές μόνιμες επιτροπές (...) μπορούν να αποφασίζουν ή να προτείνουν ή να διατυπώνουν γνώμη, εφόσον αποφασίζεται κάθε φορά να ανατεθεί το έργο τούτο σε αυτές από τη Διάσκεψη των Προέδρων και για όσα θέματα προβλέπεται από το Σύνταγμα, τον Κανονισμό ή νόμο σχετική αρμοδιότητα της Βουλής ή οργάνου της».

Περαιτέρω, κατ' άρθρο 14 του Κανονισμού της Βουλής, «Η Διάσκεψη των Προέδρων (...) δ) επιλέγει (...) ομοφώνως, άλλως με πλειοψηφία των 4/5 των μελών της, τα μέλη των κατά το άρθρο 101 Α του Συντάγματος Ανεξάρτητων Αρχών», «με εισήγηση του Προέδρου της Βουλής».

Υπό το φως των ανωτέρω, εισήγηση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας επί επιλογής μελών συνταγματικώς κατοχυρωμένων Ανεξάρτητων Αρχών από τη Διάσκεψη των Προέδρων μπορεί να αποφασισθεί από το εν λόγω όργανο της Βουλής, επιπλέον της ρητώς προβλεπόμενης από τον Κανονισμό σχετικής εισήγησης του Προέδρου του Σώματος. Επειδή η αρμοδιότητα εισήγησης δεν μπορεί να ανήκει, εκ παραλλήλου, σε διαφορετικά όργανα της Βουλής, απαιτείται τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής, ώστε τη σχετική αρμοδιότητα να ασκεί μόνη η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας (βλ., σχετικώς, Στ. Κουτσομπίνα, «Η τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής του Απριλίου 2010: ένας απρόσμενος «διάλογος» του κοινού νομοθέτη με το νομοθέτη του Κανονισμού», ΑρχΝ 2011, σελ. 1 επ.).

10. Επί του άρθρου 89

Με τις διατάξεις του άρθρου 89 επανακαθορίζονται οι όροι χορήγησης άδειας ανατροφής τέκνου σε γονείς δικαστικούς λειτουργούς (άρθρο 44 παρ. 21 του ν. 1756/1988).

α) Ειδικότερα, ορίζεται ότι το σχετικό δικαίωμα παρέχεται τόσο στις μητέρες, όσο και στους πατέρες δικαστικούς λειτουργούς. Η εν λόγω ρύθμιση ενσωματώνει σχετικά νομολογιακά πορίσματα του Συμβουλίου της Επικρατείας. Έχει κριθεί, συναφώς, ότι η ισχύουσα διάταξη, που αναγνωρίζει το σχετικό δικαίωμα μόνον στις μητέρες δικαστικούς λειτουργούς, πρέπει να ερμηνεύεται «υπό το φως του κοινοτικού δικαίου περί της εναρμονίσεως με ταξύ της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, [και] έχ[ει] εφαρμογή όχι μόνο για τη μητέρα δικαστική λειτουργό αλλά και για τον πατέρα δικαστικό λειτουργό, ο οποίος μπορεί επίσης να ζητήσει να του χορηγηθεί ειδική άδεια με αποδοχές διάρκειας εννέα μηνών, προκειμένου να ασχοληθεί με την ανατροφή του τέκνου του. (...) όπως προκύπτει από τις διατάξεις της οδηγίας 96/34/ΕΚ (...), καθιερώνεται (...) η αρχή της εναρμόνισης της επαγγελματι-

κής με την οικογενειακή ζωή, ως φυσικό συμπλήρωμα της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών, αλλά και ως μέσο για την ουσιαστική εφαρμογή της, με την αναγνώριση στους εργαζόμενους τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, άνδρες και γυναίκες, αντίστοιχου προσωπικού δικαιώματος να λαμβάνουν γονική άδεια, για να μπορούν να ασχοληθούν με την ανατροφή των τέκνων τους, ώστε να καθίσταται στην πράξη εφικτός, τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες, ο συνδυασμός των επαγγελματικών τους ευθυνών με τις οικογενειακές τους υποχρεώσεις και ειδικότερα να ενθαρρυνθούν οι άνδρες να αναλάβουν ίσο μέρος των οικογενειακών ευθυνών, λαμβάνοντας γονική άδεια, για να ασχοληθούν και αυτοί με την ανατροφή των τέκνων τους (βλ. ΔΕΚ 18.3.2004, Gomez C-342/2001, 17.6.1998, Hill, C-243/95, 2.10.1997 Gerster, C-1/95, κ.α.)» (ΣΤΕ 2060-2063/2011, ΤΝΠ Νόμος, βλ. επίσης, ΣΤΕ 569/2010, ΤΝΠ Νόμος, 899/2010, ΤΝΠ Νόμος, 711/2009, ΤΝΠ Νόμος, 2112/2009, ΤΝΠ Νόμος, κ.ά.).

β) Ορίζεται, περαιτέρω, ότι η διάρκεια της άδειας ανατροφής τέκνου που χορηγείται σε γονέα δικαστικό λειτουργό μειώνεται, από εννέα, σε πέντε μήνες.

Επισημαίνεται ότι, πριν από την τροποποίηση του άρθρου 44 δια του ν. 3258/2004 (με τις διατάξεις του οποίου θεσπίσθηκε ρητώς το δικαίωμα της μητέρας δικαστικού λειτουργού να λαμβάνει εννέαμηνη άδεια ανατροφής), δεν περιλαμβανόταν στον ν. 1756/1988 ρητή διάταξη περί χορήγησης σε γονέα δικαστικό λειτουργό άδειας ανατροφής τέκνου. Η σχετική έλλειψη αναφοράς είχε κριθεί, παγίως (βλ. ΣΤΕ Ολομ 3216/2003, ΕΕργΔ 2004, σελ. 85 επ., κ.ά.), ότι αναπληρώνεται, ερμηνευτικώς, από την παραπομπή της διάταξης περί άδειας τοκετού στις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για τους δημοσίου υπαλλήλους, οι οποίες προβλέπουν όχι μόνον την άδεια τοκετού, αλλά και κάθε άλλη άδεια που αποβλέπει στην προστασία της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας.

Έρεισμα της ως άνω δικανικής κρίσης είχε αποτελέσει η σκέψη ότι οι διατάξεις του άρθρου 21 του Συντάγματος θέτουν τη μητρότητα και την παιδική ηλικία υπό την προστασία του Κράτους και αποσκοπούν στην αντιμετώπιση του οξυμένου δημογραφικού προβλήματος της χώρας (βλ. και ΣΤΕ 1706-1708/2004, ΕΔΚΑ 2004, σελ. 897 επ., ΣΤΕ 385/2004, ΤΝΠ Νόμος).

Υπό το φως των ως άνω σκέψεων, σημειώνεται ότι, συμφώνως προς το άρθρο 53 παρ. 2 εδ. β' του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ν.π.δ.δ. (ν. 3528/2007), «Ο γονέας υπάλληλος δικαιούται εννέα (9) μήνες άδεια με αποδοχές για ανατροφή παιδιού (...)».

γ) Δεδομένου ότι, για την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης περί μείωσης της άδειας ανατροφής τέκνου από εννέα σε πέντε μήνες, δεν θεσπίζεται μεταβατική διάταξη, επισημαίνεται ότι η νέα ρύθμιση καταλαμβάνει τις αιτήσεις περί χορήγησης της σχετικής άδειας που θα κατατεθούν μετά τη δημο-

σίευση του υπό ψήφιση Νοσχ στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

δ) Δεδομένου ότι στις προτεινόμενες να τροποποιηθούν διατάξεις του άρθρου 44 του ν. 1756/1988 συμπεριλαμβάνεται η παρ. 20, για την οποία, όμως, δεν προτείνεται τροποποίηση εν σχέσει προς την ισχύουσα μορφή της, θα ήταν σκόπιμο η εν λόγω διάταξη να απαλειφθεί από το κείμενο του Νοσχ.

11. Επί του άρθρου 99

Για λόγους πληρότητας, ο τίτλος του εν λόγω άρθρου θα έπρεπε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Τροποποίηση των άρθρων 77, 77Α και 78 του ν. 1756/1988».

Αθήνα, 21 Φεβρουαρίου 2012

Οι εισηγητές

Αθανασία Διονυσοπούλου (Ι.,ΙΙΙ.5,6,7)

Επιστημονική Συνεργάτις

Ανδρέας Κούνδουρος (Ι.,ΙΙΙ.8,9)

Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών

Μαριάνθη Καλυβιώτου (Ι.,ΙΙΙ.1,2,3,4,10,11)

Ειδικό Επιστημονικό Συνεργάτη

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρηγόπουλος

Αν. Καθηγητής

του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Ο Προϊστάμενος του Β΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Στέφανος Κουτσουμπίνης

Επ. Καθηγητής της Νομικής Σχολής

του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αντώνης Παντελής

Καθηγητής της Νομικής Σχολής

του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών